ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ

ਬਨਾਮ

ਕੇ. ਅਜੀਤ ਅਤੇ ਹੋਰ.

(2021 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 697)

ਜੁਲਾਈ 28, 2021

[ਡਾ. ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ ਅਤੇ ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ, 1973:

ਐੱਸ. 321 ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਮੰਚ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਬਜਟ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਘਨ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਫਰਨੀਚਰ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। 447 ਅਤੇ 427 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ ਐਸ. 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਐੱਸ. ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1984 ਦੀ 3(1) - ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ-ਸੀਜੇਐਮ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ 173 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਧੀਨ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 321-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਆਯੋਜਿਤ: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਛੋਟਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਗੇਟਵੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ- ਵਾਪਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। 194 ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਜਟ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਨਤਕ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕਥਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਛੋਟ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੀਜੇਐਮ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਐਕਟ, 1984 ਐੱਸ. 321 ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ. 321 ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਜਨਰਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਗਠਨ.

ਐੱਸ. 321 ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕਢਵਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਾ। ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 321 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਰੂਮ ਤੋਂ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ: ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ, ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਸਵਾਲ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ u/ਐਸ. 321 ਸਬੂਤ ਦੇ

ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 1872-ਐਸ. 658

ਐੱਸ. 197(1) ਦੋਸ਼ੀ-ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ: ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਨਜ਼ੂਰੀ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ:

ਕਲਾ। 105 ਅਤੇ 194 ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕਲਾ। 194- ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਆਦਿ, ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਛੋਟ: ਸੰਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਵਿਨਾਸ਼ ਅਤੇ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਦਾ ਐਕਟ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਘਟਨਾ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਧਾਰਾ 194(2) ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕਲਾ। 136-ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ- ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ 321 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਭਿਆਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਦਖਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ: ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ - ਜਦੋਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦਖਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਸੰਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ: ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਈਵੋਲੂਸ਼ਨ ਦੇ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਣੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।
ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਰਟ

ਹੋਲਡ: 1. ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ 'ਤੇ ਜੋ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਹਨ:

(i) ਧਾਰਾ 321 ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ;

(ii) ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਜਨਤਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸਿਰੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵੀ;

(iii) ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਰਾਏ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ;

(iv) ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ:

(v) ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਫੰਕਸ਼ਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ:

(ਏ) ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਨਾਂ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਦੇ ਆਮ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(ਬੀ) ਅਰਜ਼ੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ;

(ਸੀ) ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਣਉਚਿਤਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ;

(ਡੀ) ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਉਪ-ਸੇਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

(ਈ) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਣ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਿਸੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ;

(vi) ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਜਨਤਕ ਫੰਡਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ; ਅਤੇ

(vii) ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵੇਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹਨ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 136 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤੇਗੀ। ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ

ਦੇ ਜੱਜ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਸਹਿਮਤੀ। ਪੈਰਾ 23][811-ਈ-ਐਚ: 812-ਏ-ਐਚ]

ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (1987) 1 ਐਸਸੀਸੀ 288: [1987] 1 ਐਸਸੀਆਰ 702- ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਪਾਂਡੇ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਏਆਈਆਰ 1957 ਐਸਸੀ 389: [1957] ਐਸਸੀਆਰ 279; ਐਮ.ਐਨ. ਸੰਕਰਯਾਰਾਯਨਨ ਨਾਇਰ ਬਨਾਮ ਪੀਵੀ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ (1972) 1 ਐਸਸੀਸੀ 318: [1972] 2 ਐਸਸੀਆਰ 599; ਰਾਜੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (1980) 3 ਐਸਸੀਸੀ 435: [1980] 3 ਐਸਸੀਆਰ 982; ਯੇਰਨੇਨੀ ਰਾਜਾ ਰਾਮਚੰਦਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2009) 15 ਐਸਸੀਸੀ 604: [2009] 12 ਐਸਸੀਆਰ 494; ਬੈਰਾਮ ਮੁਰਲੀਧਰ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2014) 10 ਐਸਸੀਸੀ 380: [2014] 8 ਐਸਸੀਆਰ 328 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ.

2.1 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 105 ਅਤੇ 194 ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਲਈ ਸਮਾਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 24][813-ਏ-ਬੀ]

2.2 ਧਾਰਾ 194 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਹਰ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 1 ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਧਾਰਾ 2 ਛੋਟ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਹੀ ਗਈ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵੋਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਸਦਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਰਿਪੋਰਟ, ਕਾਗਜ਼, ਵੋਟਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਢਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 194 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ - ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 44ਵੀਂ ਸੋਧ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਛੋਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪੈਰਾ 25||813-ਜੀ-ਐਚ: 814-ਏ-ਸੀ]

2.3 ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਧਾਰਾ 194 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ (ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀਆਂ) ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ, ਛੋਟਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਦੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 42ਵੀਂ ਸੋਧ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੁਆਰਾ, ਧਾਰਾ 194 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਮੂਰਤੀਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ (ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ) ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ

ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੇ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ "ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਵਿਧਾਨ (ਚਾਲੀ-ਦੂਜਾ) ਸੋਧ ਐਕਟ 1976 ਦੀ ਧਾਰਾ 1(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 34 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (44ਵਾਂ) ਸੋਧ ਐਕਟ 1978 20 ਜੂਨ 1979 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ: ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਦਾ ਅੰਤਮ ਸਰੋਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਉਹ ਸਥਿਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ 44ਵੇਂ ਸੋਧ ਐਕਟ 1978 ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ; ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਦੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਮਿਟ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਅਜੇ ਸੰਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 194(3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਕੋਲ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਸਨ। [ਪਰਾ 26, 29||814-ਸੀ-ਜੀ: 817-ਸੀ]

2.4 ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਦੀ ਹਦੂਦ ਅੰਦਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਯੋਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਕਾਰਵਾਈ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। [ਪਰਾ 32||819-ਐਫ-ਜੀ]

ਆਰ ਬਨਾਮ ਐਲੀਅਟ, ਹੋਲਸ ਅਤੇ ਵੈਲੇਨਟਾਈਨ (1629) 3 ਸੇਂਟ ਟ੍ਰ 292- 336; ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ, ਲੋਕ ਸਭਾ (2007) 3 ਐਸਸੀਸੀ 184:[2007] 1 ਐਸਸੀਆਰ 317; ਬ੍ਰੈਡਲਾਫ ਬਨਾਮ ਗੋਸੈੱਟ [1884] ਈ ਡਬਲਯੂਐਚਸੀ 1 (QBੀ); ਆਰ ਬਨਾਮ ਚੈਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ [2010] ਯੂਕੇਐਸਸੀ 52- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅਰਸਕਾਈਨ ਮਈ, ਸੰਸਦੀ ਅਭਿਆਸ, ਅਧਿਆਇ 17, ਪੰਨਾ 281 (24ਵੀਂ ਐਡ., ਲੈਕਿਸ ਨੇਕਿਸ, 2011); ਸਰ ਐਡਵਰਡ ਕੋਕ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਚੌਥਾ ਭਾਗ 14 (1797) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3. ਜਦੋਂ ਵੀ ਆਰਟੀਕਲ 105(3) ਜਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 194 (3) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦਾਅਵਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦੀ ਐਨਵਾਈਲ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਵਿਵਸਥਾ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ "ਸਵੈ-ਰਚਨਾ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਕਾਮਨਜ਼ ਜਾਂ ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ" ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 42][824-ਜੀ-ਐਚ; 825-ਏ.ਬੀ]

ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ, ਲੋਕ ਸਭਾ (2007) 3 ਐਸਸੀਸੀ 184: [2007] 1 ਐਸਸੀਆਰ 317-ਅਨੁਸਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਸੀਬੀਆਈ/ਐਸਪੀਈ) ਆਦਿ ਏਆਈਆਰ 1998 ਐਸਸੀ 2120: [1998] 2 ਐਸਸੀਆਰ 870; ਲੋਕਾਯੁਕਤ, ਜਸਟਿਸ ਰਿਪੁਸੂਦਨ ਦਿਆਲ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2014) 4 ਐਸਸੀਸੀ 473: [2014] 3 ਐਸਸੀਆਰ 242 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

4. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 136 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ "ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨੀਤੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ", ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਣਾਂ ਜਾਂ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। . ਇਸ ਲਈ, ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਇਹ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੀਜੇਐਮ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ। ਕਿ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਖੋਜਾਂ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 45||823-ਬੀ-ਐਫ]

ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (1987) 1 ਐਸਸੀਸੀ 288: [1987] 1 ਐਸਸੀਆਰ 702-ਅਨੁਸਾਰ.

5.1 ਸੀਜੇਐਮ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਿਜ਼ਮ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਸ. ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਫਹਿਮੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਖੋਜ ਹੈ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 46||827-ਏ-ਸੀ]

ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (1987) 1 ਐਸਸੀਸੀ 288: [1987] 1 ਐਸਸੀਆਰ 702-ਅਨੁਸਾਰ.

5.2 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਵਿਧਾਇਕ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ 1984 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੰਗਿਆਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਵਿਨਾਸ਼ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਸਮੇਤ (ਪਰ ਇਸ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ) ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਸੀ। [ਪਰਾ 52||831-ਈ-ਜੀ]

ਆਰਈ: ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ 2009 5 ਐਸਸੀਸੀ 212: [2009] 6 ਐਸਸੀਆਰ 439; ਕੋਡਨਗਲੂਰ ਫਿਲਮ ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 2018 10 ਐਸਸੀਸੀ 713 [2018] 12 ਐਸਸੀਆਰ 695 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

5.3 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਫਲੋਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਰਟੀਕਲ 105(1) ਵਿੱਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 194(1) ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਹਰ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ "ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ"। ਫਿਰ ਵੀ, ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ, ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ। ਦੂਜੀ ਧਾਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ" ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਛੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 194 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਕਾਗਜ਼, ਵੋਟਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਸਦਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਹਨ। ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਉਹ ਸਨ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਨ, ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ 44ਵੀਂ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ 44ਵੀਂ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ 44ਵੀਂ ਸੋਧ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਨ

5.4 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ। ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਗਿਆ, ਅਰਸਕਾਈਨ ਮੇਅ ਨੇ ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤਕ ਵੰਡ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 54][832-ਡੀ-ਐਫ|

5.5 ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਤਰਕ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ, ਡਰ ਜਾਂ ਪੱਖ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ (i) ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸੱਚਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; (ii) ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ; ਅਤੇ (iii) ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਡਿਸਚਾਰਜ ਉਹ ਡਿਊਟੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ

ਨਾਲ ਨਿਭਾ ਸਕਣ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਰੁਤਬੇ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਅਸਮਾਨ ਚੌਂਕੀ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(ਏ) ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਧਾਰਾ 105(1) ਅਤੇ 194(1) ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। "ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ। ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(ਏ) ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 105(1) ਅਤੇ 194(1) ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਕਿ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਓਨੇ ਹੀ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹਨ ਜਿੰਨਾ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 55][832-ਐਫ-ਐਚ: 833-ਏ-ਡੀ]

ਆਰ ਬਨਾਮ ਐਲੀਅਟ, ਹੋਲਸ ਅਤੇ ਵੈਲੇਨਟਾਈਨ (1629) 3 ਸੇਂਟ ਟ੍ਰ 292- 336; ਬ੍ਰੈਡਲਾਫ ਬਨਾਮ ਗੋਸੈੱਟ [1884] ਈਡਬਲਯੂਐਚਸੀ 1 (QBੀ); ਆਰ ਬਨਾਮ ਚੈਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ [2010] ਯੂਕੇਐਸਸੀ 52 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

5.6 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਛੋਟਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਗੇਟਵੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਉਸ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਬੁਨਿਆਦ ਧਾਰਾ 194 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਅਜਿਹੀ ਸਮਝ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੈਰਾ 56][833-ਡੀ-ਜੀ]

5.7 ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਵਿਰੋਧ' ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਸੀ ਜੋ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 194(2) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਹੈ। ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਨੇ 'ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ' ਵਾਕੰਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਆਯਾਤ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਜਾਂ ਘਟਨਾ (ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਦੇ ਮਤੇ 'ਤੇ ਪਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ) ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਗਠਜੋੜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ, ਜਿਸਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 105(2) ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕੇਸ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ 'ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ

ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਲੋਕਾਯੁਕਤ, ਜਸਟਿਸ ਰਿਪੁਸੂਦਨ ਦਿਆਲ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕਥਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲੰਘ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। [ਪਰਾ 57] 1833-ਜੀ-ਐਚ: 834-ਏ-ਡੀ]

ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਸੀਬੀਆਈ/ਐਸਪੀਈ) ਆਦਿ ਏਆਈਆਰ 1998 ਐਸਸੀ 2120: [1998] 2 ਐਸਸੀਆਰ 870; ਲੋਕਾਯੁਕਤ, ਜਸਟਿਸ ਰਿਪੁਸੂਦਨ ਦਿਆਲ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2014) 4 ਐਸਸੀਸੀ 473: [2014] 3 ਐਸਸੀਆਰ 242 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ.

5.8 ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 321 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਸਲ ਕੰਮ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਦੇ ਆਮ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਉਪ-ਸੇਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਗਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਜਨਤਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸਿਰੇ ਹਨ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਕੀ ਦਰਖਾਸਤ ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅੜਿੱਕਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ"। ਚੰਗਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਣਉਚਿਤਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਜੋ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪਰਾ 58||834-ਡੀ-ਐਚ]

ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (1987) 1 ਐਸਸੀਸੀ 288: [1987] 1 ਐਸਸੀਆਰ 702-ਅਨੁਸਾਰ.

ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਪਾਂਡੇ ਅਤੇ ਐਨਆਰ ਏਆਈਆਰ 1957 ਐਸਸੀ 389: [1957] ਐਸਸੀਆਰ 279-ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

5.9 ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਟਚਸਟੋਨ 'ਤੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਜੇਐਮ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ 447 ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ 1984 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ

ਫਲੋਰ 'ਤੇ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਚਨਬੱਧ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਆਂ ਦੀ ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ. ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਕੋਈ ਅਣਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਨਤਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ, ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਟਰੱਸਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜਤ ਦੇਣ ਨਾਲ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਛੋਟ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸਿਰੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 59][835-ਏ-ਈ]

6. ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 197(1) ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਹਟਾਉਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦਾ 197 ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 10ਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 197 ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ। ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 63-6511838-ਐਫ-ਜੀ: 839-ਬੀ-ਸੀ: 840-ਈ-ਐਫ]

ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਸੀਬੀਆਈ/ਐੱਸਪੀਈ) ਆਦਿ ਏਆਰ 1998. ਐਸਸੀ 2120: [1998] 2 ਐਸਸੀਆਰ 870; ਕੇ. ਵੀਰਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (1991) 3 ਐਸਸੀਸੀ 655: [1991] 3 ਐਸਸੀਆਰ 189; ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਬਨਾਮ ਸਪੀਕਰ, ਲੋਕ ਸਭਾ (2014) 2 ਐਸਸੀਸੀ 178; ਰਾਮਦਾਸ ਅਠਾਵਲੇ (5) ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2010) 4 ਐਸਸੀਸੀ 1: [2010] 3 ਐਸਸੀਆਰ 1059; ਸੀਲੋਨ ਬਨਾਮ ਡੀ ਲਿਵੇਰਾ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ [1963] ਏਸੀ 103 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

7.1 ਧਾਰਾ 194(2) ਦੋ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 194(2) ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅੰਗ ਜੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਛੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਛੇਦ 194(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 194(2) ਦਾ ਦੂਜਾ ਅੰਗ ਸਦਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਕਾਗਜ਼, ਵੋਟਾਂ, ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ' ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 194(2) ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੰਗ ਵਿੱਚ 'ਪਹਿਲੇ ਅੰਗ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟ' ਅਤੇ 'ਰਿਪੋਰਟ, ਕਾਗਜ਼, ਵੋਟਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ' ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਛੋਟ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ। ਧਾਰਾ 194(1) ਦੇ ਤਹਿਤ। ਅਨੁਛੇਦ 194(2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਛੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਰਟੀਕਲ 194(2) ਦੇ ਦੋ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਅੰਗ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਅੰਗ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੇਵਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਭਾਸ਼ਣ, ਵੋਟ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ. ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਅੰਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹਨ, ਦੂਜਾ ਅੰਗ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ' ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 194(2) ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੰਗ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟ ਧਾਰਾ 194(2) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੰਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਧਾਰਾ 194(2) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੰਗ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਭੰਨਤੋੜ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ "ਕਾਰਵਾਈ" ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ 'ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਪਰਦੇ ਹੇਠ ਰੱਖ ਕੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਿਰਫ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰਥਕ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 80][848-ਏ-ਜੀ]

7.2 ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਰਟੀਕਲ 194(2) ਵਿੱਚ 'ਕਾਰਵਾਈ' ਸ਼ਬਦ 'ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ, ਕਾਗਜ਼, ਵੋਟਾਂ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਅਤੇ ਵੋਟਾਂ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵਜੋਂ ਜਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਨੇਸਚਿਤੁਰ ਆ ਸੋਸੀਸ ਦੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ, ਵਾਕੰਸ਼ 'ਕਾਰਵਾਈ' ਇਸਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਰੰਗ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ 'ਕਾਰਵਾਈਆਂ' ਵਾਕਾਂਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸ਼ਬਦ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ 'ਕਾਰਵਾਈਆਂ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ "ਕਾਰਵਾਈ" ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 194(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਾਰਸ 81, 8211848-ਜੀ-ਐਚ: 849-ਏ-ਸੀ]

ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਸੀਬੀਆਈ/ਐੱਸਪੀਈ) ਆਦਿ ਏਆਰ 1998 ਐਸਸੀ 2120: [1998] 2 ਐਸਸੀਆਰ 870 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਆਰ ਬਨਾਮ ਚਾਇਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ [2010] ਯੂਕੇਐਸਸੀ 52: ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਸੀਲੋਨ ਬਨਾਮ ਡੀ ਲਿਵੇਰਾ [1963] ਏਸੀ 103 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

7.3 ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਿ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਕਿ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਰੂਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਦਨ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੀਆਰPਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ, ਸਬੂਤ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਆਦਿ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਜਾਂ ਕਾਫੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਾਰਸ 83, 84] [849-ਡੀ-ਐਫ]

ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (1987) 1 ਐਸਸੀਸੀ 288: [1987] 1 ਐਸਸੀਆਰ 702- ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[1980] 3 ਐਸਸੀਆਰ 982	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	9 (1) ਲਈ
[1972] 2 ਐਸਸੀਆਰ 599	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	15 ਲਈ
[1980] 3 ਐਸਸੀਆਰ 982	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	16 ਲਈ
[1987] 1 ਐਸਸੀਆਰ 702	ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ	17, 45. 46, 58, 84 ਲਈ
[2009] 12 ਐਸਸੀਆਰ 494	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	21 ਲਈ
[2014] 8 ਐਸਸੀਆਰ 328	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	22 ਲਈ
[1998] 2 ਐਸਸੀਆਰ 870	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	33, 57 ਲਈ
[2007] 1 ਐਸਸੀਆਰ 317	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	41 ਲਈ
[2014] 3 ਐਸਸੀਆਰ 242	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	43, 55, 57 ਲਈ
[2009] 6 ਐਸਸੀਆਰ 439	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	50 ਲਈ
[2018] 12 ਐਸਸੀਆਰ 695	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	50 ਲਈ
[1957] ਐਸਸੀਆਰ 279	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	58 ਲਈ
[1991] 3 ਐਸਸੀਆਰ 189	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	62 ਲਈ
(2014) 2 ਐਸਸੀਸੀ 178	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	65 ਲਈ
[2010] 3 ਐਸਸੀਆਰ 1059	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	65 ਲਈ

2021 ਦਾ 697 ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.

ਸੀਆਰਐਲ ਵਿੱਚ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿਖੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 12.03.2021 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ। 2020 ਦੀ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 641।

ਨਾਲ

2021 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 698

ਕੇ.ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਰੂਪ, ਐਡ. ਜਨਰਲ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਜੈਦੀਪ ਗੁਪਤਾ, ਸ੍ਰ. ਸਲਾਹਕਾਰ, ਪੀ. ਨਰਾਇਣਨ, ਮਨੂ ਵੀ., ਜਿਸ਼ਨੂ ਐੱਮ. ਐੱਲ., ਜੀ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਰਾਜਗੋਪਾਲਨ ਨਾਇਰ, ਪੀ. ਐੱਸ. ਸੁਧੀਰ, ਮਿਸ. ਐਨੀ ਮੈਥਿਊ, ਭਰਤ ਸੂਦ, ਮਿਸ. ਸ਼ਰੂਤੀ ਜੋਸ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ.

ਮਹੇਸ਼ ਜੇਠਮਲਾਨੀ, ਵੀ. ਚਿਤੰਬਰੇਸ, ਸ੍ਰ. ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਵੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼ੋਮੇਂਦੂ ਮੁਖਰਜੀ, ਨਚੀਕੇਤਾ ਜੋਸ਼ੀ, ਮਿਸ. ਭਾਰਤੀ ਤਿਆਗੀ, ਮੁਕੁਲ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਨੀਤ ਪ੍ਰਣਵ, ਅਮਿਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਭਾਸਕਰ ਗੌਥਮ, ਕੁ. ਗੁੰਜਨ ਮੰਗਲਾ, ਸ. ਮੇਘਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਆਰ.ਵੀ. ਸ੍ਰੀਜੀਤ, ਸੁਵਿਨ ਆਰ. ਮੈਨਨ, ਸਯੁਜ ਮੋਹਨਦਾਸ, ਰਮੇਸ਼ ਬਾਬੂ ਐੱਮ.ਆਰ., ਟੀ. ਆਸਫ ਅਲੀ, ਐਡਵ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਡਾ. ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਏ ਅਸਲ ਪਿਛੋਕੜ
ਬੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ
ਸੀ ਮੁੱਦੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ.
ਸੀ.1 ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ
ਸੀ.2 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ
ਸੀ.2.1 ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ
ਸੀ.2.2 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ
ਸੀ.3 ਜਨਤਕ ਤਬਾਹੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਅਸੰਗਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ।
ਸੀ.4 ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ
ਸੀ.5. ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ
ਸੀ.5.1 ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਛੋਟ
ਸੀ.5.2 ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੀ ਅਪ੍ਰਵਾਨਗੀ

ਏ ਅਸਲ ਪਿਛੋਕੜ

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਅਪੀਲਾਂ 12 ਮਾਰਚ 2021 ਦੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 397 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਸੋਧੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਤਿਰੂਵਨੰਤਪੁਰਮ ਨੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੇ ਤੋਂ ਛੇਵੇਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ।

3. 13 ਮਾਰਚ 2015 ਨੂੰ ਤਤਕਾਲੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਕੇਰਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2015-2016 ਦਾ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ, ਨੇ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਇਆ, ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਮੰਚ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਅਤੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਕੁਰਸੀ, ਕੰਪਿਊਟਰ, ਮਾਈਕ, ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸਮੇਤ ਫਰਨੀਚਰ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਲੈਂਪ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਪੈਨਲ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। 2,20,093/-। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਥਾਣੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ। 2015 ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 236 ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਰੋਕੂ ਐਕਟ 1984 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 447 ਅਤੇ 427 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਸੀਜੇਐਮ, ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

4. 21 ਜੁਲਾਈ 2018 ਨੂੰ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਹਾਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ' ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ:

(i) ਇਮਿਊਨਿਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ: ਏ. ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਸੈਸ਼ਨ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੁਆਰਾ 'ਵਿਰੋਧ' ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 194(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(ii) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ: ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਅਵੱਗਿਆ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਹਨ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸਦਨ ਦੀ ਅਪਮਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ,

(iii)ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ: ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ, ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ, ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ;

(iv) ਲੋਕ ਹਿੱਤ: ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਸਪੀਕਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ। ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ

ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮਾਣ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ;

(v) ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ: ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਘਟਨਾ ਬਜਟ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 'ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮੁੜ ਵਰਤੋਂ' ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ:
(vi) ਸਬੂਤ ਦੀ ਘਾਟ: ਅਧੀਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ

ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੁਦਰਤੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਯਾਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੈ;

(vii) ਘਟਨਾ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਤੋਂ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵੀਡੀਓ ਫੁਟੇਜ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 65ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ; ਅਤੇ

(viii) ਕੇਰਲਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ, ਜਿਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤਬਾਹ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ 9 ਫਰਵਰੀ 2018 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, 'ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਕੇਸ ਜਲਦੀ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

5. ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੀਜੇਐਮ, ਤਿਰੂਵਨੰਤਪੁਰਮ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 22 ਸਤੰਬਰ 2020 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ:

(i) ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੁਆਰਾ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਿਰਫ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਸੀਬੀਆਈ/ਐਸਪੀਈ) ਆਦਿ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਜਾਂ ਵੋਟ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ;

(1) ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿਚ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ;

(iii) ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੇਰਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ

(iv) ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ, ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਨਾਲ ਇਹ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਪੱਤਰ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।

6. ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 12 ਮਾਰਚ 2021 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸੀਜੇਐਮ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਜ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਿਧਾਇਕਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਨਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮਾਣ ਘਟੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

(i) ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਛੋਟਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ;

(ii) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 208(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਕੇਰਲਾ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਪੀਕਰ; ਅਤੇ

(iii) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

7. ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 321 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੀਜੇਐਮ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ "ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬੀਅਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ"।

8. ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਤੰਤਰ ਐਸਐਲਪੀਐਸ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਬੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ

9. ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

(i) ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਨਤਕ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜੇਂਦਰ ਕੁਮਨ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.. ਜੁਰਮ ਜਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਉਹ ਰਾਜ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਬਜਟ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ. ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹਨ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਹੈ:

(ii) ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਨਿਗਰਾਨ ਕਾਰਜ ਕਰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਜ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮਨ ਨੂੰ ਇੱਕ "ਮੁਫ਼ਤ ਏਜੰਟ, ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ" ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ;

(iii) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀਜੇਐਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ ਦੀ ਅਸਹਿਮਤੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਜਸਟਿਸ ਖਾਲਿਦ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਨਟਰਾਜਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਵੈਂਕਟਾਰਮੀਆ ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਪਰ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਖਿਆ ਸੀ;

(iv) ਉਹ ਘਟਨਾ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਕੇਰਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਫਲੋਰ 'ਤੇ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਪਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸਦਨ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1988 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(v) ਘਟਨਾ ਦੀ ਉਤਪੱਤੀ ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਿਆਸੀ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਹਿਲਾ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਜਟ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਘਟਨਾ ਉਸੇ ਰੋਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸੀ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ;

(vi) ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹਨ ਜੋ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 194 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਹਦੂਦ ਅੰਦਰ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 194 ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 13 ਮਾਰਚ 2015 ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ।

ਆਰਟੀਕਲ 194(2) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ

(vii) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅਰੰਭੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੀਜੇਐਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਜੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਫੰਕਸ਼ਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

10. ਮਿਸਟਰ ਜੈਦੀਪ ਗੁਪਤਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ:

(i) ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਆਮ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾ ਕੇ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਘੇਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ,

(ii) ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ ਸਹੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 397 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ; ਅਤੇ

(ii) ਅਸਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

11. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸ੍ਰੀ ਮਹੇਸ਼ ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਵੀ. ਚਿਤਾਂਬਰੇਸ਼, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਰਮੇਸ਼ ਬਾਬੂ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਦੋਸ਼ੀ, ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ:

(i) ਐੱਮ.ਐੱਲ. ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਧਾਰਾ 194 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਹਦੂਦ ਵਿਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਕਵਰ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ;

(ii) ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜਸਟਿਸ. ਰਿਪੁਸੂਦਨ ਦਿਆਲ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ ਰਾਜ, ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਦਾਨ

ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਢਾਲ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ;

(iii) ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ 'ਤੇ ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਨਿਰੀਖਣ ਸਿਰਫ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 19 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ, ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਸਦ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਸਪੀਕਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1988 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ;

(iv) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਵਿਧਾਇਕਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਲੋੜੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਨੋਟਿਸ ਲਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ;

(v) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਰਾਏ 'ਤੇ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਖਾਲਿਦ, ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਵੈਂਕਟਾਰਮੀਆ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀਜੇਐਮ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ

(vi) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੇਧ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ: (ਏ) ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਬਾਰੇ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜਾਂ; (ਬੀ) ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪਹਿਲੂ; ਅਤੇ (ਸੀ) ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼। ਜਨਤਕ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ 1984 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1951 ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ, ਜੋ ਜਨਤਕ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਣ ਦੇ ਸੰਸਦ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਸੀ ਮੁੱਦੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

12. ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵੱਲ ਮੁੜਾਂਗੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਸੀਜੇਐਮ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ।

ਸੀ.1 ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ

13. ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 321 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"321. ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ। ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣ 'ਤੇ, -

(ਏ) ਜੇਕਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

(ਬੀ) ਜੇਕਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ-

(i) ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ

(ii) ਦਿੱਲੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪੁਲਿਸ ਇਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1946 (1946 ਦਾ 25), ਜਾਂ

(iii) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਤਬਾਹੀ, ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ, ਜਾਂ

(iv) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਲਈ ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲਈ ਭੇਜਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ, ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ."

14. ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਪਾਂਡੇ ਅਤੇ ਐਨਆਰ." ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ 1898 (ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਸਮਾਨ) ਦੀ ਧਾਰਾ 494 ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ। ਜਸਟਿਸ ਬੀ. ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ, ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ "ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਨਾਂ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਦੇ ਆਮ ਰਾਹ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।'' ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 494 ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੀ। ਸਬੂਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

"9. [...] ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਔਖਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਰਾਏ ਕਿਉਂ ਆਈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਬਾਰੇ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਸਬੂਤ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਗਲਤ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 494 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਿਸਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਸਾਰੇ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਆਪਣੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਬਿਹਤਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਨਾ ਹੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਵਕੀਲ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹਿਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲਿਆ ਗਿਆ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

15. ਐਮ.ਐਨ. ਸੰਕਰਯਾਰਾਯਨਨ ਨਾਇਰ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਵੀ. ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ" ਵਿੱਚ, ਇਹਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 494 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ" ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ, ਜਸਟਿਸ ਪੀ. ਜਗਨਮੋਹਨ ਰੈਡੀ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ

“8. [...] ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿਰਫ਼ ਮੰਗਣ ਲਈ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੱਗਰੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਜਾਜ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਗੁਪਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

16. ਰਾਜੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਜਾਰਜ ਫਰਨਾਂਡਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1975 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਜਸਟਿਸ ਓ. ਚਿਨੱਪਾ ਰੈੱਡੀ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

"16. ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਅਕਸਰ ਜਾਣ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਨਤਕ ਅੰਦੋਲਨਾਂ, ਫਿਰਕੂ ਦੰਗਿਆਂ, ਖੇਤਰੀ ਵਿਵਾਦਾਂ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਟਕਰਾਅ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਆਦਿ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਲਈ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਰਚਾਰਜ ਹੈ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਸਰਚਾਰਜ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਨਿਪਟਾਰਾ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਕਸਰ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੂਫਾਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਇੱਕ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸਰਕਾਰ, ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜੋ ਘਟੀ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਪਰਾਧੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਚਲਾਉਣ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਾ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੌਣ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣਾ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਜਾਂ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕਰੇਗੀ?

17. ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। [...] ਇਹ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ, ਜਿੱਥੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮੁੱਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ, ਜੇ ਉਹ ਸਹੀ ਸੋਚ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਸੇਧ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਸਰੋਤ ਨੀਤੀ-ਘਾੜਿਆਂ ਤੋਂ ਉਲਟ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਮਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਦ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾ ਖੁਦ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਨਾ ਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਬਹਿਸ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਮਾੜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਲੇ ਪਰ ਚੰਗੇ ਅਰਥ ਵਾਲੇ ਨੈਕਰਸ਼ਾਹ "ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੌਸੀਕਿਊਟਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ" ਜਾਂ "ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੌਸੀਕਿਊਟਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ" ਵਰਗੇ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਚੁਣਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ

ਇੱਕ ਮੁਕਤ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਕੀ ਦਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਚਿੱਠੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦਾ ਵੱਕਾਰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਨੀਤੀ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਨਤਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਸਿਆਸੀ ਅਪਰਾਧ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"19[...] ਸਾਡੇ ਮੌਜੂਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੀਏ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀ ਹਨ, ਸਿਵਾਏ ਇੱਕ ਵਿਅੰਗਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸਰਕਾਰ ਬਾਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਿਆਸੀ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰ ਪਿਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਸਨ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ.
[...]

21. ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਸਿਆਸੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਲਈ? ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਸਿਰਫ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਜਨਤਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸਿਰੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਪਕ ਸਿਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੇਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਮਕਸਦ. ਹੁਣ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ 1977 ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸ਼ਕਤੀ ਮੁਜਰਮਾਨਾ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹੀ ਸੀ; ਸਿਰਫ਼ ਸਾਧਨ ਵੱਖਰੇ ਸਨ। 1977 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਈ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਫਤਵੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਣਾ ਚੁਣਿਆ। 1980 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜੋ 1977 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਹੀ ਸੀ, ਸਿਰਫ ਇਤਿਹਾਸ ਹੀ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1977 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਫ਼ਤਵੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਨਤਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸਰਗਰਮ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਾਰਜ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

17. ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 321 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਲੋਕਸ ਕਲਾਸਿਕਸ ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪਟਨਾ ਅਰਬਨ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ 'ਤੇ ਇਕ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਈ ਲੋਨ ਦੇ ਕੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਮਾੜੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਡਾਕਟਰ ਜਗਨਨਾਥ ਮਿਸ਼ਰਾ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਕਮਾਇਆ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕੇਸ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ, ਡਾਕਟਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀਜੇਐਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।

18. ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਅਪੀਲ 2:1 ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣਾ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 239 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਲਈ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੱਧ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ:

"30. ਦੂਜੀ ਯੋਗਤਾ[...] ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 239 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਕੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਭੇਜੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਧਾਰਾ 239 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ। ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦੀ ਘਾਟ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ, ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 239 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ

ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਇਕ ਸਮਾਨ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਕਰੇਗੀ ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 239 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 321 ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। "

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

19. ਜਸਟਿਸ ਖਾਲਿਦ (ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਨਟਰਾਜਨ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ) ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 320 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 321 ਵਾਪਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, "ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਹਿੱਤ, ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ" ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ:

"73 [...] ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 321 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਕਿ ਕੀ ਕੇਸ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਂ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੇਸ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਧਾਰਾ 321 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਧਾਰਾ 321 ਦੀ ਸਕੀਮ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰੀ ਜਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਆਰਡਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮਾਂ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਜਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੇਕ-ਨੀਅਤੀ ਨਾਲ, ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਜਿਹੀ ਅਣਉਚਿਤਤਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੰਦ 'ਤੇ ਪੀੜਤ ਹੈ ਜੋ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ, ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 321 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੀ।

78. ਸੈਕਸ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣੀ ਹੈ। ਪਹਿਲ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੋ ਕਰਨਾ ਹੈ ਉਹ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਤੰਦ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਦਾ ਆਮ

ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਨਾਂ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਦਾ ਆਮ ਤਰੀਕਾ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਢਵਾਉਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਥਿਤ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਪਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

20. ਦੋਵਾਂ, ਜਸਟਿਸ ਖਾਲਿਦ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਵੈਂਕਟਾਰਮੀਆ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸਨ) ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ, ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ. ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"89. ਧਾਰਾ 321 ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਅਪੀਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਇਸ ਤੋਂ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਸਵੈ-ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੰਜਮ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆਉਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨੀਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਵਰਜਿਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾ ਚੱਲੇ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਪਰ ਜਾਇਜ਼ ਆਲੋਚਨਾ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਨਾ ਦੇਵੇ, ਕੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਕੇਸ ਹੈ ਬਰੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਬਦਲਣਾ? ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸੌ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੇਸ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ? ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਟਾ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 321 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖਦੇ ਹਾਂ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

21. ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਨਤਕ ਪੈਸੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ। ਯੇਰਨੇਨੀ ਰਾਜਾ ਰਾਮਚੰਦਰ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ." ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ, 'ਤੇ 2,89,489 ਰੁਪਏ, 1,33,939 ਰੁਪਏ, ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਡਾਕਟਰੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਜਾਅਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ

ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 1,22,825 ਰੁਪਏ, 60,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਟੈਂਡਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 60,000 ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀਮਤ ਸੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਦੋ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਜਸਟਿਸ ਐਸਬੀ ਸਿਨਹਾ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਰੱਖੀ

"15. ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਜਾਂਚ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
[...]

18. ਨੈਤਿਕਤਾ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [...] ਨੈਤਿਕਤਾ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਨੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਜਿਸਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਨਾਮੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗੀ।

19. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਦਨਾਮੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਖਵਾਲਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਫੰਡ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਫੰਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਹ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਉਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

22. ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬੈਰਾਮ ਮੁਰਲੀਧਰ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ" ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਨਾ ਫਸਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ 'ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਤੇ 13 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕੇਸ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜੱਜ ਦੀਪਕ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਮਿਸ਼ਰਾ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਨੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਇਹ ਗੱਲ ਰੱਖੀ

"19. ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਸੁਤੰਤਰ ਦਿਮਾਗ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸ ਕੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਾਪਸੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇਧ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। (...)

22. ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਵਾਪਸੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏਗੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸੁਤੰਤਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਹੀ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

23. ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਉੱਭਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਹੁਣ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:

(i) ਸੈਕਸ਼ਨ 321 ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ;

(ii) ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਸਿਰਫ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਜਨਤਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸਿਰੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(ii) ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਰਾਏ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ;

(iv) ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ;

(v) ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਫੰਕਸ਼ਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿ:

(ਏ) ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਨਾਂ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਦੇ ਆਮ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(ਬੀ) ਅਰਜ਼ੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅੜਿੱਕਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ;

(ਸੀ) ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਣਉਚਿਤਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ;

(ਡੀ) ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਉਪ-ਸੇਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ

(ਸੀ) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਅਣ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ;

(vi) ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਜਨਤਕ ਫੰਡਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ; ਅਤੇ

(vii) ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵੇਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹਨ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 136 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤੇਗੀ। ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਸਹਿਮਤੀ।

ਸੀ.2 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ

24. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 105 ਅਤੇ 194 ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਲਈ ਸਮਾਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 194 ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"194. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ, ਆਦਿ

(1) ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਹਰ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

(2) ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਹੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੋਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਰਿਪੋਰਟ, ਕਾਗਜ਼, ਵੋਟਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ।

(3) ਦੂਜੇ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ, ਅਤੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 44ਵੇਂ ਸੋਧ ਐਕਟ, 1978 ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਸਦਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ।

(4) ਧਾਰਾਵਾਂ (1), (2) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੋਲਣ ਦਾ, ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਮੇਟੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

25. ਧਾਰਾ 194 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਹਰ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 1 ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਧਾਰਾ 2 ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵੋਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਸਦਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਰਿਪੋਰਟ, ਕਾਗਜ਼, ਵੋਟਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਢਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 194 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 44ਵੀਂ ਸੋਧ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 26 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਛੋਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

26. ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਧਾਰਾ 194 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ (ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀਆਂ) ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ, ਛੋਟਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਸਮਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਦੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਚਾਲੀ-ਦੂਜੀ ਸੋਧ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੁਆਰਾ, ਧਾਰਾ 194 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ (ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ) ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ) ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੇ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ "ਅਜਿਹੇ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ"। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਵਿਧਾਨ (ਚਾਲੀ-ਦੂਜਾ) ਸੋਧ ਐਕਟ 1976 ਦੀ ਧਾਰਾ 1(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 34 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (44ਵਾਂ) ਸੋਧ ਐਕਟ 1978 20 ਜੂਨ 1979 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ:

(i) ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਦਾ ਅੰਤਮ ਸਰੋਤ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

(ii) ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, 44ਵੇਂ ਸੋਧ ਐਕਟ 1978 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 26 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰੇਗੀ; ਅਤੇ

(iii) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਦੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਮਿਟ ਗਈ ਹੈ।

ਸੀ.2.1 ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ

27. ਹੁਣ, ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਕਾਮਨਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਰਸਕਾਈਨ ਮੇਅ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਬਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਪੜਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪਹਿਲਾ ਪੜਾਅ

ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੜਾਅ "ਲੇਕਸ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ" ਸੀ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਦਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਜੱਜ ਸਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚਯੋਗ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ"। ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਦਾ ਵਰਣਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੇ ਉਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ "ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ"।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵੀ, "ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਸਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੂਜੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ, ਕਿ ਲੈਕਸ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਦਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਘੋਸ਼ਣਾਕਰਤਾ ਦੇ ਮਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕਣਗੇ-ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਤਰੀਕ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਆ। ਸਮਾਂ ਬੀਤਦਾ ਗਿਆ"

ਦੂਜਾ ਪੜਾਅ

ਅਰਸਕਾਈਨ ਮੇਅ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ:

"...ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕੁਝ ਪੁਰਾਣੇ ਦਾਅਵੇ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ: ਕਿ ਸੰਸਦ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਕਿ ਇਸਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਹੁਣ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਖੇਤਰ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਵੇਕਲਾ ਸੀ। "

ਤੀਜਾ ਪੜਾਅ

ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਰੰਭ ਅਤੇ ਮੱਧ ਵਿੱਚ:

"ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਆਪਣੀ ਕੰਧ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਦਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕਾਰਵਾਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨੌਕਰ (ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ) ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਇਹ ਪੁੱਛ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੀ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਕਾਮਨਜ਼ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ।

28. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੇਲੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ 194 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਦੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਇਸਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਤੀਜੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ, ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਦਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ। ਦੂਜਾ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

29. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਅਜੇ ਸੰਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 194(3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਕੋਲ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਸਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ. ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਈਏ ਕਿ ਕੀ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ 'ਸੰਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ' ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

30. ਆਰ ਬਨਾਮ ਐਲੀਅਟ, ਹੋਲਸ ਅਤੇ ਵੈਲੇਨਟਾਈਨ ਵਿੱਚ, ਸਰ ਜੌਨ ਐਲੀਅਟ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਫੈਲੋਜ਼ ਨੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਚਰਚ ਵਿੱਚ ਅਰਮੀਨੀਆਈ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਵਿਰੋਧ ਦੌਰਾਨ ਸਦਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਧ੍ਰੋਹੀ ਭਾਸ਼ਣ ਅਤੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿੰਗਜ਼ ਬੈਂਚ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਸਦਨ ਕੋਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੇ ਗਲਤੀ ਦੀ ਰਿੱਟ 'ਤੇ ਕਿੰਗਜ਼ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਨਿਰਦਿਸ਼ਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਧ੍ਰੋਹੀ ਭਾਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸਪੀਕਰ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਦਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਤਾਂ

ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ 'ਸ਼ਾਇਦ' ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਮਲੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸਿਰਫ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

31. ਬ੍ਰੈਡਲਾਫ ਬਨਾਮ ਗੋਸੈਟ ਵਿੱਚ, ਸਦਨ ਦਾ ਇੱਕ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਮੈਂਬਰ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਨੇ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਰਜੈਂਟ-ਐਟ-ਆਰਮਜ਼ ਨੇ ਸਦਨ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਰੀਰਕ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਸਾਰਜੈਂਟ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨਿਆਂ ਸਟੀਫਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਦਨ-ਇੱਕ ਨਿਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ:

"ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਾਕਤ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਕਾਮਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਜਸਟਿਸ ਸਟੀਫਨ ਨੇ 'ਅਪਰਾਧਾਂ' ਤੋਂ 'ਆਮ ਜੁਰਮਾਂ' ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸਾਬਕਾ ਦੁਆਰਾ, ਉਸਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਸਦਨ ਦੇ ਘੇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੰਸਦੀ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਗਠਜੋੜ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ।

32. ਆਰ ਬਨਾਮ ਚਾਇਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ" ਵਿੱਚ, ਯੂਕੇ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਚਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਸੰਸਦੀ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਝੂਠੇ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਬਿਲ ਆਫ ਰਾਈਟਸ 1689 ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 9 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸੰਸਦ" ਲਾਰਡ ਫਿਲਿਪਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ:

"83. ਸਦਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਲਾਰਡ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਸੰਸਦ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਇਤਫਾਕ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ।

"90. ਜਿੱਥੇ ਸਦਨ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਆਰਟੀਕਲ 9 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ 61 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਦਨ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਿੰਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ।"

ਬ੍ਰੈਡਲੌਫ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਸਟੀਫਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅੰਤਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਲਾਰਡ ਲੋਜਰ ਨੇ ਕਿਹਾ:
"118. ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ, ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ "ਆਮ ਅਪਰਾਧ" ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਉਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਦਨ ਦੀ ਹਦੂਦ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਕ੍ਰਾਊਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਕੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ "ਆਮ ਅਪਰਾਧ" ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਸੰਕੁਚਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਦਨ ਨਿਵੇਕਲੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰੇਗਾ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਦੀ ਹਦੂਦ ਅੰਦਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਯੋਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਕਾਰਵਾਈ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਸੀ2.2 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ

33. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 105(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ "ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ" (ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 194(2) ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ) ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਿਆ ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ (ਸੁਪਰ) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਐਸਸੀ ਅਗਰਵਾਲ, ਜਸਟਿਸ ਜੀਐਨ ਰੇਅ, ਜਸਟਿਸ ਏਐਸ ਆਨੰਦ, ਜਸਟਿਸ ਐਸਪੀ ਭਰੂਚਾ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਐਸ ਰਾਜੇਂਦਰ ਬਾਬੂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਰਾਏ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਰਾਏ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਸੀ. ਅਗਰਵਾਲ (ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਸ. ਆਨੰਦ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ), ਦੂਜੀ ਜਸਟਿਸ ਐਸਪੀ ਭਰੂਚਾ (ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਬਾਬੂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ) ਅਤੇ ਤੀਜੀ, ਜਸਟਿਸ ਜੀਐਨ ਰੇਅ ਦੀ ਸੀ।

34. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਜਸਟਿਸ ਜੀਐਨ ਰੇਅ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜਸਟਿਸ ਜੀਐਨ ਰੇਅ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਐਸਸੀ ਅਗਰਵਾਲ ਦੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ

(i) ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(ii) ਕਿਉਂਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 19(1) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 7, 10, 11, 12 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ।

35. ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ, ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਪਾਠ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਕ ਵਰਣਨ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ, ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਸੀ. ਅਗਰਵਾਲ, ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਡਾ: ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਸ. ਆਨੰਦ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

"3. ਕਿਉਂਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 19 (ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। 1) ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਏਜੰਸੀ, ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1988 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7, 10, 11, 13 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ/ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ।"

ਜਸਟਿਸ ਜੀਐਨ ਰੇਅ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਪਰੋਕਤ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਸੀ।

36. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 105(3) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। 26 ਜੁਲਾਈ 1993 ਨੂੰ, ਸ਼੍ਰੀ ਪੀਵੀ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਦੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਮਤੇ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਚੌਦਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 28 ਜੁਲਾਈ 1993 ਨੂੰ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 251 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ 265 ਨੇ ਮਤੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੋਟ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਸੀ। ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ।

37. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਕਤ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 105(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗੀ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਹੀ ਗਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੋਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ. ਧਾਰਾ 105 (3)

ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ, ਜਸਟਿਸ ਐਸਪੀ ਭਰੂਚਾ, ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਰਾਜੇਂਦਰ ਬਾਬੂ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਜਸਟਿਸ ਜੀਐਨ ਰੇਅ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸਨ, ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਐਸਪੀ ਭਰੂਚਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 105(2) ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, "ਜੋ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਹੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵੋਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਜਾਂ ਚਿੰਤਾ, ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਜਾਂ ਗਠਜੋੜ ਹੈ"। . ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ:

"136. ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ "ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 105(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਜੋ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਭਾਸ਼ਣ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਵੋਟ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਊਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜਿਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵੋਟ ਹੈ। ਸੰਸਦੀ ਬਹਿਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਡਰਤਾ ਨਾਲ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਜਾਂ ਵੋਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਛੋਟ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ "ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਹੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੋਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ"। ਅਨੁਛੇਦ 105(2) ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਸਹੀ ਹੁੰਦਾ, ਕਿ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਉਸ ਨੇ ਜੋ ਕਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਵੋਟ ਕਿਵੇਂ ਪਾਈ ਹੈ ਉਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵੋਟ ਪਾਈ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪਾਰਟੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਤ ਨਤੀਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

38. ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਸੀ. ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਡਾ: ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਸ. ਆਨੰਦ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਉਲਟ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ: "98. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਾਂ:

1. ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 105(2) ਜਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 105(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੋਲਣ ਜਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਉਸ ਦੀ ਵੋਟ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚ।

2. ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਹੈ।

3. ਕਿਉਂਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 19(1) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ

ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ।) ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਏਜੰਸੀ, ਧਾਰਾ 7, 10, 11, 13 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1988 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਏ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ, ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ/ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ।"

39. ਧਾਰਾ 105 (2) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 105 (3) ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਬਾਰੇ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਸੀ. ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਡਾ: ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਸ. ਆਨੰਦ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਵਾਲਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਸਟਿਸ ਜੀਐਨ ਰੇਅ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਐਸਪੀ ਭਰੂਚਾ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਰਾਜਿੰਦਰ ਬਾਬੂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ. ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਪੀ. ਭਰੂਚਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਭ ਤੋਂ ਖਾਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ: ਕਥਿਤ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਦਨ ਦੇ ਫਲੋਰ 'ਤੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ। ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

"134... ਕਥਿਤ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਅਤੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿਚਕਾਰ ਗਠਜੋੜ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਦੋਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਮਤੇ ਦੀ ਹਾਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲਈ ਸੀ।"

40. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਥਿਤ ਸਾਜ਼ਿਸ਼, ਰਿਸ਼ਵਤ ਅਤੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਕਥਿਤ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਹਾਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਵਿਚ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਸ਼ਵਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੋਸ਼ਨ. ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 105(2) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਠਜੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜਾਂਚ ਸੀ। ਵਿਚ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ।

41. ਅਗਲਾ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਲਈ", ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਟਿੰਗ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਵਿਚੋਲੇ ਰਾਹੀਂ ਪੈਸੇ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਐਮ.ਪੀ.ਐਲ.ਡੀ.ਐਸ. ਸਕੀਮ ਦੀ ਸਦਨ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਐਮ.ਪੀ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਬਣ ਗਈ। ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਮੁੱਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸਨ:

"1. ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ?

2. ਜੇਕਰ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 105 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ?

3. ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਕੁਝ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਹੈ? ?"

ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵਾਈ ਕੇ ਸੱਭਰਵਾਲ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ (ਜਸਟਿਸ ਸੀ ਕੇ ਠਾਕਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ) ਕਿਹਾ ਕਿ:

"62. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੰਸਦ, ਜਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਕਿਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 105(3), ਜਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 194(3) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਉਪਬੰਧਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸਦਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਕਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ, ਜੇ ਇਸਨੂੰ ਸਧਾਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਹੀਏ ਤਾਂ, ਜੇ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਦੀ ਸੰਸਦ ਦੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕੇ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

42. ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਧਾਰਾ 105(3) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 194 (3) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਐਨਵੀਲ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਹੈ। ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੀਤੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ "ਸਵੈ-ਰਚਨਾ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਜਾਂ ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ" ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

43. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਯੁਕਤ, ਜਸਟਿਸ ਰਿਪੁਸੂਦਨ ਦਿਆਲ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਤੁੰ, ਸਦਨ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼

ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਪੀ. ਸਦਾਸ਼ਿਵਮ ਨੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਉਥੋਂ ਤੱਕ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:

"51. ਮਾਣੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਕਿਉਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਣੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਸਦਨ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ ਦਸਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ, ਨੇ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕੋਡੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:...[]

52. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੂਲ ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਦਨ ਆਪਣੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਂਗ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

44. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਗਲਾ ਭਾਗ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 194 ਦੇ ਅਧੀਨ ਛੋਟਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੇਗਾ।
ਸੀ.3 ਜਨਤਕ ਤਬਾਹੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਸੰਗਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ

45. ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 321 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਸਮਝ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੀਜੇਐਮ ਦੀ ਖੋਜ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਕੰਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ "ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨੀਤੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ", ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਣਾਂ ਜਾਂ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। . ਇਸ ਲਈ, ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਇਹ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੀਜੇਐਮ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵੇਂ ਇਸ

ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ। ਕਿ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਖੋਜਾਂ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਵੇਗੀ।

46. ਸਾਨੂੰ ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ ਦੀ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿਚਾਰ ਜਸਟਿਸ ਵੀ ਖਾਲਿਦ (ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਐਸ ਨਟਰਾਜਨ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਈਐਸ ਵੈਂਕਟਾਰਮੀਆ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਦ ਸੀਜੇਐਮ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਦਾ, ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਿਜ਼ਮ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਸਵਾਨ (ਸੁਪਰਾ)। ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਫਹਿਮੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

47. ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ, ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮਾਰਚ 2015 ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਸਮੇਂ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ। 13 ਮਾਰਚ 2015 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਲਾਨਾ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਕੁਰਸੀ, ਕੰਪਿਊਟਰ, ਮਾਈਕ, ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਲੈਂਪ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪੈਨਲ ਸਮੇਤ ਫਰਨੀਚਰ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ 2,20,093 ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 2015 ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 236 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 427 ਅਤੇ 447 ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ 1984. ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਜੇਐਮ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

48. ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ 1984 ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ "ਜਨਤਕ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ" ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਬੀ) 'ਜਨਤਕ ਸੰਪਤੀ' ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"(ਬੀ) "ਜਨਤਕ ਸੰਪਤੀ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਭਾਵੇਂ ਅਚੱਲ ਜਾਂ ਚੱਲ (ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਸਮੇਤ) ਜਿਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਹੈ।

(i) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ; ਜਾਂ

(ii) ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ; ਜਾਂ

(ii) ਕੋਈ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ; ਜਾਂ (iv) ਕਿਸੇ ਕੇਂਦਰੀ, ਸੂਬਾਈ ਜਾਂ ਰਾਜ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਕੋਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਜਾਂ

(v) ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1956 (1956 ਦਾ 1) ਦੀ ਧਾਰਾ 617 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਪਨੀ; ਜਾਂ

(vi) ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਸਥਾ, ਸੰਕਲਪ ਜਾਂ ਕਾਰਜ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ, ਚਿੰਤਾ ਜਾਂ ਉੱਦਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ, ਚਿੰਤਾ ਜਾਂ ਉੱਦਮ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਫੰਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿੱਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ।"

ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦਾ ਤਰਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

“ਦੰਗਿਆਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹੰਗਾਮੇ ਦੌਰਾਨ ਤਬਾਹੀ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਸਮੇਤ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ 28 ਜਨਵਰੀ, 1984 ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, 1984 (1984 ਦਾ ਨੰਬਰ 3) ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ।"

ਧਾਰਾ 3 ਜੋ ਵਰਤਮਾਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:

"3. ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਾਰਤ।-

(1) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਜਨਤਕ ਸੰਪੱਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ।

(2) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ-

(ਏ) ਪਾਣੀ, ਰੋਸ਼ਨੀ, ਬਿਜਲੀ ਜਾਂ ਊਰਜਾ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ, ਵੰਡ ਜਾਂ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਇਮਾਰਤ, ਸਥਾਪਨਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਪਤੀ:

(ਬੀ) ਕੋਈ ਵੀ ਤੇਲ ਸਥਾਪਨਾ;

(ਸੀ) ਸੀਵਰੇਜ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ;

(ਡੀ) ਕੋਈ ਵੀ ਖਾਨ ਜਾਂ ਫੈਕਟਰੀ;

(ਈ) ਜਨਤਕ ਆਵਾਜਾਈ ਜਾਂ ਟੈਲੀ-ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ, ਸਥਾਪਨਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੋਰ ਸੰਪਤੀ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਜੋ ਕਿ ਵੱਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ, ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਸਮੀਕਰਨ "ਸ਼ਰਾਰਤੀ" ਨੂੰ ਧਾਰਾ 2(ਏ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਜੋ ।PSੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 425 ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ:

"(ਏ) "ਸ਼ਰਾਰਤੀ" ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 425 (1860 ਦਾ 45);"

ਧਾਰਾ 425 ਦੇ ਤੱਤ ਹਨ:

(i) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਪੱਤੀ (ਏ) ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ; ਜਾਂ (ਬੀ) ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨਾ; ਜਾਂ

(ii) ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਜੋ ਇਸਦੇ ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਉਪਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਜਾਂ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

49. ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ 1984 ਜਨਤਕ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ।PSੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 425 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਕੁਝ ਖਾਸ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਪੰਜ ਸਾਲ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 5 ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੈ।

50. ਜਨਤਕ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਨਰ: ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਨੇ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਤਬਾਹੀ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਸੀ, ਬੰਦ, ਹੜਤਾਲ ਅਤੇ 'ਵਿਰੋਧ' ਦੇ ਹੋਰ ਰੂਪ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਕੇਟੀ ਥਾਮਸ (ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ) ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਫਲੀ ਐਸ ਨਰੀਮਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਦੋ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ, ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ। ਕੋਡੁੰਗਲੂਰ ਫਿਲਮ ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ" ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰੀ: ਡਿਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਪਬਲਿਕ ਐਂਡ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਖਰੜਾ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭੀੜ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਰੋਕਥਾਮ ਉਪਾਵਾਂ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ।

51. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਤਫਾਕਨ, ਕੇਰਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਨਤਕ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ 1984 ਦੇ ਪੂਰਕ ਲਈ ਕੇਰਲਾ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਡੈਮੇਜ ਟੂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਂਡ ਪੇਮੈਂਟ ਆਫ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 2019 (2019 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 09) ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ.

52. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਇਕ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 1984 ਦੇ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੰਗਿਆਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਵਿਨਾਸ਼ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਸਮੇਤ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਸੀ।

53. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਫਲੋਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਰਟੀਕਲ 105(1) ਵਿੱਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 194(1) ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿ "ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ" ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਹਰ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ। ਫਿਰ ਵੀ, ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਧਾਰਾ "ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ" ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਛੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਰਿਪੋਰਟ, ਕਾਗਜ਼, ਵੋਟਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 194 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਉਹ ਸਨ ਜੋ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ. ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਚਾਲੀ ਦੂਜੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ 44ਵੀਂ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਇਸਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ 44ਵੇਂ ਸੋਧ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ।

54. ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਣੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਟਰੇਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਏਰਸਕਾਈਨ ਮੇਅ ਨੇ ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤਕ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਵਿਕਾਸ ਸਰ ਜੌਹਨ ਇਲੀਅਟ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਜਸਟਿਸ ਸਟੀਫਨ ਦੁਆਰਾ ਬ੍ਰੈਡਲੌਫ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਯੂਕੇ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਚੈਟਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੀਮੈਂਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

55. ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਤਰਕ ਹੈ. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ, ਡਰ ਜਾਂ ਪੱਖ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਜਸਟਿਸ ਰਿਪੁਸੂਦਨ ਦਿਆਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ (i) ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸੱਚਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; (ii) ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ, ਅਤੇ (iii) ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਉਸ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾ ਸਕਣ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਸਹਿਣ ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਬੰਧ, ਉਹ ਰੁਤਬੇ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਮਾਨ ਪੈਦਲ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(ਏ) ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਧਾਰਾ 105(1) ਅਤੇ 194(1) ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। "ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ। ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(ਏ) ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 105(1) ਅਤੇ 194(1) ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਕਿ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਹੋਏ

ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਓਨੇ ਹੀ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹਨ ਜਿੰਨਾ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਜਨਤਕ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਕਰਤੱਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਰੁੱਖਾਂ ਲਈ ਲੱਕੜ ਦੀ ਕਮੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

56. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਛੋਟਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਗੇਟਵੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਉਸ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਬੁਨਿਆਦ ਧਾਰਾ 194 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੋ। ਅਜਿਹੀ ਸਮਝ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

57. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਭਰੋਸਾ ਕਿ ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਵਿਰੋਧ' ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਸੀ ਜੋ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 194(2) ਦੁਆਰਾ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਹੈ। ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੇ "ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਵਾਕੰਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਆਯਾਤ ਦਿੱਤਾ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਜਾਂ ਘਟਨਾ (ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਦੇ ਮਤੇ 'ਤੇ ਪਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ) ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਜਾਂ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਗਠਜੋੜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਰਿਸ਼ਵਤ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 105(2) ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕੇਸ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ 'ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਲੋਕਾਯੁਕਤ, ਜਸਟਿਸ ਰਿਪੁਸੂਦਨ ਦਿਆਲ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕਥਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲੰਘ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

58. 1957 ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਪਾਂਡੇ (ਸੁਪਰਾ) ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਟੈਸਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਿਛਲੇ 65 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕਸਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 321 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਸਲ ਕੰਮ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਨਾਂ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਦੀ ਆਮ

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। . ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਉਪ-ਸੇਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਗਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਜਨਤਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸਿਰੇ ਹਨ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 73 ਵਿੱਚ, ਜਸਟਿਸ ਵੀ ਖਾਲਿਦ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ "ਕੀ ਦਰਖਾਸਤ ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ, ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਤਾਂ ਨਹੀਂ" ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਚੰਗਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਣਉਚਿਤਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਜੋ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ।

59. ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਟਚਸਟੋਨ 'ਤੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਜੇਐਮ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਧਾਰਾਵਾਂ 425, 427 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਥਿਤ ਹਨ। ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ 447 ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ 1984 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਫਲੋਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਚਨਬੱਧ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਆਂ ਦੀ ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ. ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਕੋਈ ਅਣਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਨਤਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ, ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਟਰੱਸਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜਤ ਦੇਣ ਨਾਲ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਛੋਟ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸਿਰੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

60. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦੋ ਹੋਰ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ: ਪਹਿਲਾ, ਕੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਧਾਇਕਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਦਨ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਕੀ ਮੈਂਬਰ ਅਨੁਛੇਦ 194(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ ਜੋ ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਸੀ.4 ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

61. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 178 ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਦਨ ਦਾ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਅਤੇ ਸਦਨ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਅਧਿਆਇ IV ਕੇਰਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ" ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਪੀਕਰ ਸਦਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਦਨ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਅਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਦਨ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ।

62. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਦਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ, ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਅਸਲ ਪਿਛੋਕੜ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 7, 10, 11, 13 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ (ਸੁਪਰਾ) (ਜਸਟਿਸ ਐਸ ਸੀ ਅਗਰਵਾਲ ਆਪਣੇ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਜੀ ਐਨ ਰੇਅ ਦੇ ਨਾਲ ਡਾ: ਜਸਟਿਸ ਏ ਐਸ ਆਨੰਦ ਨੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਦਨ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਕੋਲ ਰਹੇਗੀ। ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਬਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪੀਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਇੱਕ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਹੈ, ਕੇਰਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ. ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇ. ਵੀਰਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਭਾਰਤ," ਕਿ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਵੀਰਸਵਾਮੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਐਕਟ, 1947. ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ੈੱਟੀ (ਆਪਣੇ ਲਈ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਵੈਂਕਟਚੱਲਿਆ) ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ:

"60...ਦੂਜਾ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਮੁਖੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ

ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 154, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜੇਕਰ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਸ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜੱਜ ਜਾਂ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰੇਗੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖਦਸ਼ੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ. ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜੱਜ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। :

176. ਵੀਰਸਵਾਮੀ ਕੇਸ [(1991) 3 ਐਸਸੀਸੀ 655: 1991 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 734: (1991) 3 ਐਸਸੀਆਰ 189) 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨਾ ਹੁਣ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੈ। ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਪੀਕਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ "ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ" ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਵਿਚਕਾਰ ਦਿਨੇ-ਦਿਨ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਪੱਖ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। "

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

63. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ (ਸੁਪਰਾ) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਵਿਧਾਇਕਾਂ/ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 197(1) 'ਤੇ ਹੋਰ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 197(1) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ

ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਹਟਾਉਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"197. ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ:

(1) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਜੱਜ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ, ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ-..."

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

64. ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਦੀ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 10ਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 197 ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ।

65. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਬਨਾਮ ਸਪੀਕਰ, ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੀਕਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੁਕਮ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ, ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਦਨ ਅਤੇ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਜੇ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਦਨ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਆਚਰਣ ਦੇ ਢੰਗ ਬਾਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਪੀ ਸਦਾਸ਼ਿਵਮ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਰੰਜਨਾ ਪੀ ਦੇਸਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੇ ਰਾਮਦਾਸ ਅਠਾਵਲੇ (5) ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਈ ਸੀ:

"ਉਹ (ਸਪੀਕਰ) ਇਸਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ."

ਰਾਮਦਾਸ ਅਠਾਵਲੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸਦਨ ਦੀ ਬੈਠਕ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਦੋਹਾਂ ਰਾਮਦਾਸ ਵਿਚ ਅਠਾਵਲੇ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ (ਸੁਪਰਾ), ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 122(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਦਨ ਦੇ ਆਮ ਕੰਮਕਾਜ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅੰਤਮ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਖਿੱਚ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਟ ਬਲੈਂਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਨੇ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਉਲਟ, ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2015 ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 156 ਅਤੇ 190 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ "ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਪਿਛਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ" ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਐਕਟ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀਸੀ ਐਕਟ) ਜਾਂ ਵਰਗ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸੋਧ ਐਕਟ, 2015) ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੀ.5 ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ

66. ਆਪਣੀਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਸ੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ, 13 ਮਾਰਚ 2015 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਘਰ. ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੀਡੀਓ ਫੁਟੇਜ ਸਦਨ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੋ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ:

(i) ਸਦਨ ਦੇ ਫਲੋਰ 'ਤੇ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ, ਅਤੇ ਸਦਨ ਦੀ 'ਕਾਰਵਾਈ' ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 194(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਕਾਗਜ਼, ਵੋਟਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਸਦਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵੀਡੀਓ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਧਾਇਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

(ii) ਘਟਨਾ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸਦਨ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓ ਫੁਟੇਜ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਸਦਨ ਦਾ ਨਿਗਰਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 65ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਦੀ ਵੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਕੋਲ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

67. ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ।

ਸੀ.5.1 ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਛੋਟ

68. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 194(1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 194 ਦੀ ਧਾਰਾ 2, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੋਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਰਿਪੋਰਟ, ਕਾਗਜ਼, ਵੋਟਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦਾ। ਸ੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਧਾਰਾ 194 (2) ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੰਗ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਦਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ।

69. ਧਾਰਾ 194(2) ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੰਗ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਤਿੰਨ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ- ਪਹਿਲਾਂ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਦੂਜਾ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸਦਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ, ਕਾਗਜ਼, ਵੋਟ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

70. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 194(2) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ। ਆਕਸਫੋਰਡ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ "ਕਿਤਾਬ, ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਛਾਪਣ ਦੀ ਕਿਰਿਆ" ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਦਿ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਜਨਤਾ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣਾ।" ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਮ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਮੇਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬਹਿਸਾਂ ਨੂੰ ਟਾਈਪ ਕੀਤੇ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਸੈਂਬਲੀ (ਵਿਧਾਨਕ) ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਸਨ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਨੇ ਵੀ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 379 ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਸਕੱਤਰ-ਜਨਰਲ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਰਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕੇਰਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਕੇਰਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 306 ਲੋਕ ਸਭਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 379 ਦਾ

ਸਮਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ "ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ" ਵਾਕੰਸ਼ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਛਾਪੇ ਹੋਏ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਸੀ।

71. ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਆਗਮਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸਾਂ ਲਈ ਪਹੁੰਚਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। 1977 ਵਿੱਚ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 1977" ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸੱਚੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੀਵਾਨੀ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। , ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਜਨਤਕ ਭਲੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ (ਚਤਾਲੀਵਾਂ) ਸੋਧ ਐਕਟ, 1978 ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 361 ਏ. ਧਾਰਾ 31. 1977 ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

361-ਏ. ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ (1) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਅਸਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ, ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ, ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ ਦੀ ਗੁਪਤ ਬੈਠਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਿਸੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ।

(2) ਧਾਰਾ (1) ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ. ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ, "ਅਖਬਾਰ" ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਚਾਰ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਮਈ 2002 ਵਿੱਚ, ਕੇਰਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕੇਰਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 306 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਸੰਬੋਧਨ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਬਾਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ "ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਸਮਕਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਿੰਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕੀਤੇ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

72. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਆਰਟੀਕਲ 194(2) ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੰਗ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਥਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸਦਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਕ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਿਊਜ਼ ਚੈਨਲਾਂ ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ 13 ਮਾਰਚ 2015 ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਨਿੱਪਟ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਕੀਤਾ। 2002 ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਲਈ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਨਿਊਜ਼ ਚੈਨਲਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਦਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 2002 ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਸੰਬੋਧਨ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟ/ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਲਾਜ਼ 7 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

"7. ਕੈਮਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟ/ਵਿਗਾੜ ਜਾਂ ਵਾਕ-ਆਊਟ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੈਮਰੇ ਸਿਰਫ ਪਤਵੰਤੇ 'ਤੇ ਹੀ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਣਗੇ।"

ਕਿਉਂਕਿ 2002 ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, 'ਹਾਊਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ' ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਦਾ ਵੀ ਸਦਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਘਟਨਾ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਜੋ ਸਥਾਨਕ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਿਊਜ਼ ਚੈਨਲਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਸਦਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

73. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸਥਾਨਕ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ 'ਤੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਘਟਨਾ ਦੀ ਸਟੋਰ ਕੀਤੀ ਵੀਡੀਓ ਫੁਟੇਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਦਨ ਦਾ "ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ" ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 194(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

74. ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਤੀਜੇ ਅੰਸ਼ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ 13 ਮਾਰਚ 2015 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਧਾਰਾ 194(2) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਕਾਰਵਾਈ' ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰੀ ਛੋਟ ਦੇ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

75. ਅਰਸਕਾਈਨ ਮੇਅ ਨੇ "ਸੰਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ" ਵਾਕਾਂਸ਼ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਅਰਥ, ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਦੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਤਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਕੁਝ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ, ਜੋ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸਮੂਹਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਦਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਬਹਿਸ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ

ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਲੇਖ IX ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਂਬਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੁਆਰਾ, ਪਰ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰੂਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੋਟਿੰਗ, ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਚਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੋਲਣ ਲਈ

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

76. ਸੀਲੋਨ ਬਨਾਮ ਡੀ ਲਿਵੇਰਾ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਵਿੱਚ, ਸੀਲੋਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ) ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਜਾਂ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਲਈ 'ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ' ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਅਪਰਾਧ ਹੈ, ਵਿਸਕਾਉਂਟ ਰੈਡਕਲਿਫ ਨੇ ਬਿਲ ਆਫ ਰਾਈਟਸ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 9 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 1689 ਜੋ ਸੰਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੱਦ ਅਤੇ ਪੂਰਕ ਸਵਾਲ, 'ਸੰਸਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ' ਕੀ ਹੈ? ਇਹ ਉਹੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ, ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 'ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 9 ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੀਮਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਕ ਸਮਾਨ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਦਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਲੰਘਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਦਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ 'ਅਸਲੀ' ਜਾਂ 'ਜ਼ਰੂਰੀ' ਕਾਰਜ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ, ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਰਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 'ਸੰਸਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਟੈਸਟ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਗਤੀਵਿਧੀ/ਕਾਰਜ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਅਸਲ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਸੀ।

77. ਚੈਟਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਯੂਕੇ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ "ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੀ। ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"47. ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਹ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁੱਖ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਵੱਲ ਆਰਟੀਕਲ 9 ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਸਦਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ। ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਸੰਸਦੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੰਸਦ ਦਾ ਮੁੱਖ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਸਦਨਾਂ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੰਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਤੇ ਕੀ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਮਾਣਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੂਲ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮਕਾਜ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

48. ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਭੱਤਿਆਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕਲੇਮ ਫਾਰਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੂਲ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮਕਾਜ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ, ਇਹ ਬਹਿਸ ਜਾਂ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਵਿਭਿੰਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ ਸੰਸਦੀ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਹਿਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਇਹ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗੀ ਬੇਈਮਾਨ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ.

62. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰਵ, ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਇੱਕੋ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭੱਤਿਆਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਇਤਫਾਕਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਦ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਹੈ; ਇਹ ਸੰਸਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਂਡਰਸ ਜੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਰਟੀਕਲ 9 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਸੀ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਚੈਟਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਦਨ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਸਮੂਹਿਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ। ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਦਨ ਦੇ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

78. 'ਚੈਟਰ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਡੀ ਲਿਵੇਰਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੰਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਕਾਰਵਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਨੁਛੇਦ 194(4) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 194(1), (2) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 212(1) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ 'ਕਾਰਵਾਈਆਂ' ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਬੇਨਿਯਮੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 'ਕਾਰਵਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 'ਕਾਰਵਾਈ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਬਜਟ ਭਾਸ਼ਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਫਿਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਤੋਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਗੈਰ-ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਵੀ ਧਾਰਾ 194(4) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 212(1) ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਖਾਸ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਕਾਰਵਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਅਰਥ ਲਵੇਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ।

79. ਧਾਰਾ 194(2) ਵਿੱਚ 'ਕਾਰਵਾਈਆਂ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਵੇਖੀਏ। ਧਾਰਾ 194(1) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਹ ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ (ਸੁਪਰ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਤੋਂ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 19(2)। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਧਾਰਾ 19 (2) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ. 80. ਧਾਰਾ 194(2), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਦੋ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 194(2) ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅੰਗ ਜੋ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਛੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 194(1) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 194(2) ਦਾ ਦੂਜਾ ਅੰਗ ਸਦਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਕਾਗਜ਼, ਵੋਟਾਂ, ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 194(2) ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੰਗ ਵਿੱਚ 'ਰਿਪੋਰਟ, ਕਾਗਜ਼, ਵੋਟਾਂ, ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ' ਪਹਿਲੇ ਅੰਗ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਛੋਟ, ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 194(1)। ਬੋਲਣ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 194(2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਛੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਰਟੀਕਲ 194(2) ਦੇ ਦੋ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਅੰਗ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਅੰਗ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੇਵਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਭਾਸ਼ਣ, ਵੋਟ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ. ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਅੰਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੂਜਾ ਅੰਗ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਆਜ਼ਾਦੀ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 194(2) ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੰਗ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟ ਧਾਰਾ 194(2) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੰਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 194(2) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੰਗ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਭੰਨਤੋੜ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ "ਕਾਰਵਾਈ" ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਪਰਦੇ ਹੇਠ ਰੱਖ ਕੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਿਰਫ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰਥਕ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

81. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 194(2) ਵਿੱਚ "ਕਾਰਵਾਈ" ਸ਼ਬਦ 'ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਕਾਗਜ਼, ਵੋਟਾਂ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਅਤੇ ਵੋਟਾਂ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਜੋ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵਜੋਂ ਜਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਨੇਸਚਿਤੁਰ ਆ ਸੋਸੀਸ ਦੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ, ਵਾਕੰਸ਼ 'ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਰੰਗ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ "ਕਾਰਵਾਈਆਂ" ਵਾਕੰਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸ਼ਬਦ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ

ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ 'ਕਾਰਵਾਈਆਂ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

82. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ "ਕਾਰਵਾਈ" ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 194(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸੀ.5.2 ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ

83. ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਰੂਮ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਦਨ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ।

84. ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਪੁਰਦਗੀ ਢੁਕਵੀਂ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਆਦਿ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਿਓਨੰਦਨ ਪਾਸਵਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 321 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

85. ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

86. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਜ਼), ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਨਿਯੀ ਜਾਇਮ ਅਪੀਲਾਂ ਘਟਾਈਆਂ ਗਈਆਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra
Advocate